

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ' באלול תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין נז.

דף היומי בהלכה: מסימן רנ"ג אמצע סעיף ה' הגה "ולכן נוהגים" עד אמצע סעיף ה' הגה "וסמיכה בכירה".
מוסר: תורה אור פתיחה עד 'ומה שנאמר בשלחן ערוך'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: 'והנה מדרגות רבות' עד 'ארבעה ועשרים דברים'.

ענייני דינמא

ליבות בני העיירה התכווצו מחרדה מה יוכל ר' חיים לשמוע מה יבין ומה יעלה בחכתו להביא לעיירה הצמאים וממתינים שנה שלימה להרוות צמאונם

התכווצו מחרדה מה יוכל ר' חיים לשמוע מה יבין ומה יעלה בחכתו להביא לבני העיירה הצמאים וממתינים שנה שלימה להרוות צמאונם.

ואכן בשבוע ניסו בני העיירה לדלות ממנו משהו, מילה אחת ששמע, הנהגה אחת שראה אולי איזה מעשה טוב לחזק לבבות משהו...

קשה לשוות את צערם, שנה שלימה של ציפיה ארוכה נכזבה שנה שלימה של אסיפת פרוטות הלכה ונמוגה מול עיניהם

365 יום ניתנו לנו בראש השנה שעבר שנה שלימה לנצלם לתורה ולעבודת השם. עם מה נבוא לראש השנה? ישאלו אותנו מה שמענו, מה למדנו, מה נשיב? יתד נאמן

על השולחן בית המדרש בעיירה בין קופות הצדקה השונות נראתה תיבת עץ גדולה עליה נכתב באותיות בולטות "השליח".

תושבי העיירה עניים היו הפרוטה לא הייתה מצויה בכיסם אף לא להוצאות מחייתם. לצערם גם הוצאות נסיעה לעיר הגדולה לשבות שבת בצל רבם לא היו בידם. גמרו אומר לשלוח את אחד מבני העיירה אשר יבחר על פי גורל, הוא יעשה את הדרך הארוכה לעיר לשבות שבת בצל רבם, להביא לפנייהם את דברי התורה ותוכחת מוסר ששמע וקיבל. כל השנה כולה ליקטו בני העיירה פרוטה לפרוטה משלשלים היו בני העיירה כל יום ויום מטבע לתיבת ה"שליח" עד שנאספו דמי נסיעתו

גורל זה גורל שנה אחת עלה בגורל הגורל השליחות שמו של ר' חיים המנקה, ר' חיים כבד פה וכבד לשון, והחכמה לא היתה מנת חלקו. ליבות בני העיירה

הדף היומי בהלכה

האם מותר לומר לעובד זר להניח מאפה, בתנור שהוא מפעיל לצרכיו?

מעשה, והקלו בו במלאכת פסיק רישא, דהיינו מלאכה הנעשית בהכרח אגב מלאכה אחרת. אולם, אסור לומר לגוי להניח תבשיל על גבי כיריים שעתידי להצית בהן אש לצורך עצמו, או להניח מאפה בתנור אפייה שעתידי להפעיל לצורך עצמו, כיון שבאופן זה בודאי כוונתו גם לחימום התבשיל או המאפה. [שו"ע רגה, ה, ומשנ"ב צט; וראה שעה"צ צד]

כפי שלמדנו, אסור לומר לגוי לחמם תבשיל באופן האסור לישראל; אולם כאשר הגוי עושה מעשה שאין עיקרו כדי לחמם את התבשיל, ואגב כך התבשיל מתחמם - וכגון שמניח את התבשיל על גבי תנור חימום וכדומה, ולאחר מכן מפעיל את התנור כדי לחמם את הבית לצורך חולה, והתבשיל מתחמם מאליו - מותר לומר לו לעשות כן, כיון שאמירה לגוי היא איסור דרבנן שאין בו

מדוע אסור להניח תבשיל על כירה חשמלית העתידה להדלק בשבת על ידי שעון?

מאפה בתוך התנור. וכירה חשמלית, או תנור, העתידים להדלק על ידי שעון – אין בהם את האיסור דרבנן הנ"ל, כיון שלא אסרו אלא 'השתתפות' בבישול הנעשה בידי אדם, ולא בבישול הנעשה מאליו; אך אסור להניח תבשיל על הכירה ולא מאפה בתנור, משום 'גרמא' של מלאכת בישול. [שו"ע רנג, ה, ומשנ"ב ב ק; ביאורים ומוספים דרשו, 123]

המניח סיר ובו תבשיל על גבי הכיריים בשבת, ובא אחר והצית את האש – השני בלבד עבר על איסור 'בישול', אולם אסור מדרבנן להניח תבשיל על כיריים וכיוצא בהן על מנת שיתחממו כאשר יבוא לאחר מכן אדם אחר ויצית את האש. ולפיכך, אם ידוע שגוי עתיד להצית אש בכיריים בשבת, או להדליק את תנור האפייה, לצורך עצמו – אסור להניח תבשיל על הכיריים, או להניח

כיצד נפתח בשבת מקרר ששכחו לנתק בו את הנורה?

לגוי לעשות מלאכה; ולכן, לדעתם, אסור לומר לגוי לפתוח את המקרר אלא כשאינו יודע שהנורה תדלק בעת הפתיחה. וכן מותר לומר לילד לפתוח את דלת המקרר כדי להוציא מאכל שהוא חפץ בו, משום שנחשב שעושה זאת לצורך עצמו, ובתנאי שאינו יודע שהנורה תדלק בעת הפתיחה. [ביאורים ומוספים דרשו רנג, 122, בהרחבת המקור]

מקרר ששכחו לנתק בו בערב שבת את נורת התאורה הנדלקת בעת פתיחתו – יש אומרים שמותר לומר לגוי לפותחו, כיון שמלאכה הנעשית בדרך אגב ('פסיק רישא') באמירה לגוי – מותרת, כנ"ל. ויש אומרים שיתכן כי מלאכה זו אינה נחשבת כמלאכה הנעשית בדרך אגב, אלא כמלאכה הנעשית במתכוין, כיון שהפעלת הנורה קבועה ומתוכננת בכל המקררים שבזמננו, והרי זו אמירה

דמעותי יכבו חרון אפך וקול בכיי – פקול שירים משוררים – הבקשה הנפלאה לשב בתשובה

יחשב כמזבח ערוך, והסיר אשר לא הצגתי על גחלים (משום מיעוט מאכלים) – פאש תוקד על מזבחך, וחסרון דמי יכפר דם על קרנות המזבח, ומעוט חלב – פחלב אימורים, וקול בכיי – פקול שירים משוררים, וריח נעבון נפשי – פריח הקטורת, וחלשות איברי – פנתחי קרבן, ושברון לבי יקבע הספרים שקתובים בהם עונותי, ושנוי בגדי הממודים – פבגדי כהנה, ומגיעת רחיצה – פקדוש דים ורגלים, ותשובותי ישיבך אלי ותצני, כי נחמתי על רע מעללי שעשיתי, ולא אשוב להרע לפניך".

[ארחות צדיקים, שער התשובה]

רבנו יונה מונה עשרים עיקרים לתשובה, המובאים בארחות צדיקים, וארבעת הראשונים הם: א. החרטה – מפחד העונש, ומתוך הכרה בהפסד שבעבירה. ב. עזיבת החטא – בפועל ובמחשבה. ג. היגון – אנחה במרירות הלב על גודל ההפסד. ד. יגון וצער במעשה – סימני צער ויגון במלבושים, תענית ומיעוט בתענוגי מאכל ומשתה ורחיצה וכו', ובכי מתוך יגון. ויש בכך כפרה לשני גורמי החטא הראשיים – הלב והעיניים: עוון הלב – מתכפר ביגון הלב, ועוון העינים – בדמעות.

וכשיקיים את כל אלה, יבקש בעת בכיו ויאמר: "דמעותי יכבו חרון אפך, ותשובת מעשי ישיבו אפך ממני, וערך שלחני אשר לא עבדתי (ביום התענית)

"ראש השנה נותן להם תעצומות, מראה להם לאילו מדרגות נשגבות יכול כל יהודי לשאוף ולהגיע"

הרה"ג ר' ישראל ליוש ר"מ בישיבת אהבת אהרן לצעירים מתחזקים, מספר על אוירת ה'אלול' והימים הנוראים בישיבה.

יעקב א. לוסטיגמן

גבוהות ברוחניות, ומי שרק רוצה ומוכן להתאמץ מספיק יכול להגיע אליהן. "הדברים נכונים שבעתיים לראש השנה", מוסיף הרב ליוש. "אתה רואה בחורים שלא מכירים את הנוסח, בחיים הם לא ראו תפילות ארוכות כל כך בימים הנוראים ובכלל, האווירה רצינית, אין דיבורים, אין שיחה בטלה, יש רק תפילה, לימוד ועבודת ה' ברצף של 48 שעות ללא הפסק. והם משתוממים, מתעלים, מרגישים מחוברים לעולם גבוה יותר. "זה מעצב להם את האישיות ואת השאיפות הרוחניות שלהם. לא פעם אנחנו רואים בחור שבאלול לא הצליח להתאקלם כל כך, הוא קצת התקשה להתמודד עם המסגרת החדשה והשונה כל כך ממה שהוא מכיר בבית ובבית הספר הממלכתי בו למד עד כה, ודווקא בראש השנה הוא משתנה לבלי הכר. הוא יוצא מהימים הנוראים בנאדם חדש לגמרי, כמו משפך ששופך החוצה את כל הדברים הרעים וההרגלים הלא טובים שנשארו לו מהתקופה הקודמת, וכמו ספוג שקולט כל דבר שבקדושה ביתר שאת וביתר חשק. "זהו פלא של ממש, אבל נשמת ישראל היא מעל הטבע, ולא מה שהיה משכנע גוי להצטרף לקבוצה כזאת או אחרת, זה מה שישכנע גם יהודי. הנשמה היהודית לא מחפשת את הכיף והנחות, היא מחפשת לעלות מעלה מעלה. ראש השנה נותן להם תעצומות, מראה להם לאילו מדרגות נשגבות יכול כל יהודי לשאוף ולהגיע."

אלול הנו כידוע מושג נעלה ומרומם בישיבות הקדושות. רבבות בחורים שוקדים על התורה והעבודה, בהתעלות ובהתרוממות הרוח ביתר שאת וביתר עוז. אבל איך נראה אלול בישיבות לצעירים מתחזקים? בחורים שמעולם לא למדו בישיבה ופתאום מגיעים אל תוך החודש הרציני וה'כבד' הזה, מתמודדים עם התפילות הארוכות של ראש השנה בנוסח שמעולם לא שמעו ולא הכירו, האם זה לא מכביד עליהם יתר על המידה? את השאלה הזאת הפנינו אל הרב ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן... "לכאורה באמת כך היה צריך להיות. בעבר גם שאלנו את עצמנו האם נכון הדבר להכניס בחורים מתחזקים לישיבה דווקא בחודש אלול, כשהאווירה הכבדה והרצינית יכולה להעיק עליהם ולגרום להם לחזור בהם חלילה. "אלב עם השנים הניסיון לימד אותנו שההיפך הוא הנכון. דווקא האווירה של אלול נותנת להם קצת מושג מה זה ישיבה. הם אומנם לא נמצאים שם עוד, הם מבינים שייקח להם זמן רב כדי להגיע למצב של בן ישיבה בחודש אלול, עם השקידה הרצופה על לימוד הגמרא בכל שעות היום ובחלק משעות הלילה, עם הלימוד של ספרי המוסר בשפתיים זולקות וההעמקה בתפילות בימות החול, בשבתות ובימים הנוראים. אבל האווירה הזאת מקסימה אותם, היא גורמת להם להבין בצורה מוחשית שיש משהו שהוא מעבר. שיש דרגות

במשך כל הנסיעה הרב היה חוזר על המשפט: "אני הולך לגמור את החשבון אחת ולתמיד"

הרב אברהם פוקס

מכל ה"תורה" שלך לא נשאר מאומה! האם יש בעולמינו אנשים הרואים את עצמם כממשיכי מורשתך? לעומתך, אני מגיע מבני ברק שבארץ ישראל אותה רצית להחריב וברגע זה ממש יושבים למעלה מחמש מאות בחורים על התורה ועל העבודה שכל כך שאפת להשכיח מאתנו. וזה רק בישיבה שלי, לבד ממאות הישיבות ומוסדות התורה בכל רחבי תבל, שבהם נמצאים עוד אלפים ורבות של לומדי תורה!". הרב מפונביץ' עדיין לא גמר את החשבון, מסביבו התאספו כמה צעירים רומאיים אבל הוא לא פחד, דבוק היה בדבריו והמשיך לנאום בכיכר המרכזית שליד שער טיטוס: "את קודש הקודשים אומנם ביזית וחירפת בצורה נוראה, אבל מציע אני לך לבוא עכשיו אל הכותל המערבי שריד בית מקדשינו, ותראה ותשתומם איך יומם ולילה עומדים שם יהודים, ומבכים את החורבן, מצפים ומייחלים לבניית בית המקדש ולומדים ומשננים את תבנית ההיכל וכל מעשהו, והוא הוא האות והמופת המובהק ביותר שבית המקדש שלנו אכן יבנה במהרה! שלנו אכן יבנה במהרה, אתה נשכחת לנצח, איבדת את שמך. יהודה, היו תהיה ופרוח תפרח!".

מסופר על הרב מפונביץ', שבזמן שהיה בשליחות בעיר רומא, הזמין פעם מונית וביקש להגיע אל אחד הרחובות המרכזיים בעיר. במשך כל הנסיעה הרב היה חוזר על המשפט: "אני הולך לגמור את החשבון אחת ולתמיד". המתלווים לרב תמחו שכן מי שהכיר את הגרי"ש כהנמן זצ"ל ידע שמדובר באישיות זכה וטהורה לב, והמשפט הזה לא התאים למידת הוותרנות המופלגת שהיתה בו. אך כולם הבינו שסיום החשבון הזה חשוב לרב מאוד והוא נחוש לבצע זאת בכל מקרה. הדבר נשאר בגדר תעלומה עד שהגיעו לשער טיטוס שברומא. הרב יצא מהמונית והחל מתקרב אל השער הגדול בו חרוטה צורת המנורה הטהורה שהיתה בבית מקדשינו ותפארינו, שמתחתיה כתוב "יהודה לא תהיה". הרב מיישר את כובעו ומסדר את בגדיו והנה הוא ניצב הדור פנים אל מול השער ומכריז בקול גדול: "טיטוס טיטוס, לפני אלפיים שנה רצית למחוק ולאבד את עם ישראל מבלי להשאיר לו שריד וזכר, שם ושארית. ראה טיטוס, מי מכיר אותך היום? מי שמטייל כאן בין רחובותיה של רומא. נשאל את הילדים מי היה טיטוס? ספק אם אפילו יוכלו לחזור בהגייה נכונה על השם שלך. הרי